

Pod vrcholmi

Hory sa s nikým nemaznajú. FOTO: (JŠ)

Plní očakávania

Ešte netušili, ako ich sklame počasie, a že takmer prídu o kamaráta FOTO: JANO ŠOFRANKO

Konečne vrchol

Záber z Beatrice. Zmrznutí a unavení, ale nekonečne šťastní. FOTO: GABO ČMÁRIK

V expedícii Karakoram 2008 boli aj traja horolezci z Považia

■ V HOROLEZCKEJ EXPEDÍCII Karakoram 2008 v Pakistane boli medzi 11 horolezcami aj traja Považania – Jano Šofráňko – Šofo, člen horolezeckého klubu Manín z Považskej Bystrice, Gabriel Čmárik a Vilo Šujan z horolezeckého klubu Trenčín.

Viac ako 5 týždňov strávili horolezci v doline Charakusa valley, aby mohli podniknúť útoky na kopce, ktoré sa týčia do výšky od 4700 až do 7300 m nad morom.

Všetko je tam mega

Okrem šance vyskúšať si lezenie v megahorách mal Šofo možnosť zažiť fantastický pocit spolupatričnosti pri záchrane kamaráta, byť členom chirurgického tímu pri šiti roztrhnutého lýtku, jeho náradie poslúžilo pri zubárskom zákroku, okúsil kus poriadnej driny, strachu i radosti a zažil dotyk s prírodou, v ktorej je všetko naozaj mega, aj zlé počasie, keď sa „vydarái“.

„Krajina v Pakistane nemá nič spoločné s tým, čo som doteraz videl či poznal,“ vyznáva sa stručne Jano. Už len cestovanie z Islamabadu do Scardu bolo pre neho zážitkom. „Tesná cesta plná zákrut, rovinka je naozaj výnimkou, dve autá sa obídu len tak-tak, všade naokolo iba kamene, skaly a kopce, všetko veľkosť XXL. Pod nami priepasť, rieka Indus a nad hlavami obrovské balvany, z ktorých sa tu a tam nejaký zvalí na cestu... nuž a v autách my, plní očakávaní,“ spomína si Jano, v ktorom zmiešané dojmy zanechali aj centrá civilizácie, napríklad mesto Scardu: „Väčšina budov škaredá a ošarpaná, v uli-

ciach bordel, takmer žiadne ženy, iba samí chlapi, všetci oblečení rovnako,“ hovorí Jano a dodáva, že v dedinke Hushe to boli zas deti bosé a ufúlané, žijúce v neuveriteľne skromných podmienkach. Na to, aby ste zvládali styk s miestnymi, potrebujete podľa Jana šikovného človeka, ktorý pozná miestne pomery, tzv. styčáka. V horách vám však nepomôže, tam ste len vy, váš kamarát, získané skúsenosti z doterajšieho lezenia a snaha zložiť stenu. Keď sa však smola lepí na päty, je to zlé.

Drina, slnko, hrozný smäd

„Smoly sme zažili dosť. Zlé počasie, nehoda kamaráta, správa o nešťastí Vlada Plulíka...“ spomína si Jano a rozhovori sa o prvom pokuse zložiť južnú stenu K7.

„Našu líniu zprava ohraničovala Japonská cesta a zľava Steve House. Prvý deň ťahal (išiel prvý – pozn. redakcie) Gabo. Cesta hore nebola žiadna slasť. Začínali sme zárezom, ktorým zlaňovali Japonci a niekoľko hodín sme sa pechorili s ťažkými batohmi, na adresu ktorých sa zosypala neuveriteľne bohatá spríska nadávok. Našťastie, aspoň na kúsok nám v závere stena na vpravo umožnila liezť bez techniky na voľno, a tak sme postupovali rýchlejšie. Slnko z nás

doslova vysávalo posledné zvyšky vlhky, keď sme išli posledné metre na veľkú terasu, kde sme chceli bivakovať,“ vracia sa do spomienok. Konečne sú chalani hore, ale... Hora sa s nimi opäť pohráva. Žiadny ľad, sneh, pramienok vody. Sucho. Kamarát Gabo už vie svoje o tom, aká hnusná vec je dehydratácia počas lezenia, ale nechce kamarátov znechucovať a strašiť. Keď nakoniec objaví Jano v jednej z dier pod skalou ľad nálada je takmer euforická. Chalani si pri jeho topení pospevujú a prvé dúšky popijajú v slastnom opojení, ktoré sa ťažko k niečomu prirovnáva. „Zvláštne, to si pamätám v ten deň ako najsilnejší pocit radosti,“ hovorí Jano.

Čertovské počasie, stále sneh

Ďalší deň ide prvý do steny on. Lezenie ide pekne plynulo, terén tak do 7- , pomaly, ale isto chalani stúpajú k vrcholu. Kritická je trojka. „Tretí deň po zlanení jednej dlžky do snehového žlabu sme liezli už len sneh a ľad. Doliezli sme až do miesta, kde sa naša cesta spája s Japonskou cestou a tu sme bivakovali. Zlé počasie sa v mrakoch, ktorá sa objavili na oblohe, hlásilo už dlhšie. Sneženie, ktoré začalo už cez deň, vyvrcholilo v noci. Do bivakovacieho vreca, kde sme sa napchatí vedľa seba snažili odpočinúť si, sa nám hrnul sneh. Spať nemohol nikto z nás. Snežilo celú noc. Ráno sme postavili improvizovanú striešku, pod ktorou sme sa snažili niečo ukuchtiť, ale počasie v ten deň bolo čertovsky zlé...“ so sklamaním v hlase hovorí Jano.

Sneženie stále neutíchlo, približovala sa hrozba lavín. Snaha dostať sa hore sa bila s tým, čo šepkala intuícia a rozum vola-

júci po opatrnosti. „Nezostalo nám nič iné iba sklopiť zrak a zostúpiť dolu, kým neboli ešte žlabu lavínózne. Po návrate do základného kempu nás počasie priklincovalo v údolí na štyri dni,“ konštatuje Jano.

Z horolezcov chirurgovia

Pre horolezcov sa začína týždeň pri kartách, knihách, ale tiež vyplnených záchrannými a zdravotníckymi akciami.

„Najprv sme po príchode Čechov hľadali sedem hodín na ľadovci českého kamaráta - turistu, ktorý bol už deň nezvestný. Našťastie, iba zabľúdil, takže obava, že zhučal niekde do ľadovcovej trhliny, sa nenaplnila,“ hovorí o vydatenej záchranej akcii. Po aklimatizácii v neďalekom sedle a príchode do základného kempu sa o „zábavu“ všetkým postaral kamarát Andy. „Prišiel s rozťatým lýtkom. Preskakoval trhlínu v ľade a o nohu zavádil mačskou. Výsledok? Hlboká a hnusná rana. Bolo treba šiť. A tak nastúpil náš chirurgický tím v zložení – Gabo, šéf tímu a my ostatní, neskutočne príťažlivé sestričky a inštrumentárky. Chudák Andy. Šok z toho, čo s ním ideme robiť a bolesť sme sa rozhodli tlmiť jednou injekciou tramalu do zadku a niekoľkými hltmi slivovice. Výsledok chirurgického zákroku? Super. Pacient prežil, rana sa nezapálila. Operujúci pán doktor a jeho super tím to zvládli výborne,“ hovorí dnes už s úsmevom Jano a spomína si na jeden menej vydatený pokus, keď hneď po príchode do základného tábora chceli pomôcť inému kamarátovi, ktorého bolel zub. „Pokús strhnúť korunku obyčajnými kombináciami nedopadol dobre. Chalan

to našťastie radšej po neúspešných lekárskech zákrokoch viacercých členov expedície vzdal a šiel do Skardu k lekárovi,“ dodáva Jano, k jednej udalosti z dní, keď ich v tábore ešte netrápilo zlé počasie.

Konečne vrchol a Šakyho záchrana

Na to, aby sa mohli horolezci vydať do K7, potrebujú viac ako jeden či dva pekné dni. To však nehrozí. A tak sa rozhodujú pre alternatívny cieľ – zložiť Beatrice v 5800 metroch. „Išlo o snehovo-ľadový žlab, vysoký asi 1000 m. Dohodli sme sa na lezení v noci, čo bolo bezpečnejšie, lebo nesvieti slnko, a je menší predpoklad, že budú padať kamene a lavíny. Do steny sme nastúpili okolo ôsmej večer a o šiestej ráno sme stáli šťastní na plôške jeden krát pol metra vo výške 5750 metrov. Konečne nejaký vrchol,“ spomína si na to, ako takmer zamrznutí, unavení, ale nesmierne šťastní zdolali chalani Beatrice.

„Kde to šlo, liezli aj sólo a len v príliš strmom či nebezpečnom teréne sme sa istili. Postupovali sme naozaj rýchlo, ale náš subjektívny pocit bol iný. Lezenie v noci je predsa iné ako cez deň. Nič nie je vidno, a tak sa občas zdá, že cesta hore je nekonečná,“ popisuje svoje pocity Jano. Zostup do tábora je trochu problematický, jedného z nich chytá cestou neprijemná zimnica. Priam triaška však zalomcuje chalanimi večer. Dostávajú správu o ťažko zranenom kamarátovi.

„Šaky tam mohol zomrieť. Mal neuveriteľné šťastie, že sa mu neutrhlo druhé lano, na ktorom bol istený. Neprežil by,“ hovorí Jano o šťastí v nešťastí,

ktoré mal popradský horolezec Daniel Šak - Šaky, ktorý liezol s kamarátmi Badal Wall v K7 West. „Liezol cez voľné kamene a jeden sa pod ním uvoľnil. Rútil sa z výšky 300 metrov a dostal sa do mlynčeka medzi kamene. Takéto pády sa väčšinou končia veľmi zle. Dano prežil, ale ruku mal na kašu a s vytknutým členkom a v obrovských bolesťach musel ešte absolvovať cestu dolu. Držal sa statočne, zvládol to. Vytrpel si v ten deň dosť, ale bola to cena za to, že sa druhýkrát narodil,“ hovorí Jano a dodáva, že nešťastie zanechalo stopy na psychike všetkých.

Výnimočný pocit

„Na ďalší deň sme si zbalili veci a odišli sme pod K7 s tým, že do Japonskej cesty sa napojíme zostupovkou, ktorú sme už absolvovali. Pod nástupom na nás doliehajú dôsledky všetkých udalostí, čo sa ten čas stali a psychika už je o niečo slabšia. Lezieme až po snehový žlab, ktorým sme predtým zostupovali. Ten sa však zmenil na vodopád, tak plán ztroskotál hneď na začiatku. Nie je tu iná cesta, ktorou by sme mohli ísť. Rozhodneme sa, že tu aspoň prečkáme noc, ale po chvíli si uvedomujeme, že to aj tak nemá zmysel, a tak schádzame dolu... Posledný pokus síce nevyšiel, ale ...,“ Jano sa na chvíľu odmlčí a nakoniec dodáva, že dôležitejší je celkom iný zážitok. „Keby sa niečo stalo mne, viem po tom, čo som s chalanimi prežil, že urobím maximum pre to, aby mi pomohli.“ Pociť spolupatričnosti, ktorý Jano v horách prežil sa nedá opísať, ale uložený je niekde veľmi hlboko a prežíva sa v živote len občas a výnimočne.

(BERKO)